

de Calonge.

El NP que està a la base d'aquests noms de lloc el tenim en la forma *Trasoval* «Jaufre T.» a. 1077 (*Cart. St. Cugat* II, 351); *Taraval* (Guitardus T.) (ib. II, 115); també en forma derivada adj. «Borrellus *Taravallensis*» a. 1027 (ib. II, 157). També hi ha *Travaus* («Jacme T. de Toluges», 1233; *RLR* xxxii, 542), i reapareixent amb *-s-* (altrament emmudida davant *v*): Bernard *Trasvall*, a. 1073 a Montescot (*Cart. d'Elna*; Moreau xxx, 233). En part d'aquestes formes del NP tenim inicial *Tra-* com en el VI i el VII, i en altres (1027 i alguns més) hi ha la inicial *Tara-* com en I, II, III i en el IV (en aquest no hi ha anaptixi arabitant).

ETIM. Una base fonètica, adequada i comuna a la major part d'aquests noms és *-ALD-*; sens dubte, per a *-aldo/-all* del III i IV; per a *-aus* de I i II, potser per a *-al*, *-ald* del VI, i *-au* del VII en singular III i V, i en plural, amb *-s* afegida en II i part singular i part plural el V. En la doc. antiga del III, tan abundosa, *-allo* o *-all* es pot interpretar com *h*, que és forma corrent de *-LD-* en la documentació catalana, almenys en els antics NPP i NLL; si bé algun cop aquesta *h* també esdevingué *l*, com constatem en el V, evolució secundària no sorprenent.

La terminació *-ALD* indica clarament un NP germànic, tornat NL, com en la sèrie innombrable dels *Robau*, *Escunyau*, *Gonfaus*; i amb altres terminacions *Reiners*, *Ralleu*, *Gombrèn*, *La Gomira* (mas berguedà, *CATorras* v, 207), o en compostos *Vilarnau*, *Vilarnau*, *Montcorbau* etc.

Probablement aquí hi hagué un compost de la fecunda arrel germànica antroponímica *THRAS-*, amb la *-s* emmudida davant *w*. *Traswald* està molt documentat en fonts de l'Alta E. Mj. (de França i Alemanya); *Traswald* ja nom merovingi del S. VII (*Diplomatari* de Pardessus), *Tresolt* (*Monum. Ge. Hi.*), noms alemanys *Dresselt* i NL *Thresoldinheim* (Först., c. 1464) s'hi pogueren sumar *Trisbold* (*Polypht. Remense*, Först., 1398) i *Tarwald* (S. x, *Mo. Gr.* II; Först., 404) (en els quals el 2n. membre és el parònim, diferent, *-BALD*).

Un lloc a part, però, hem de cedir al tipus VII. Aquí l'arrel és encara la mateixa, però la terminal, més aviat que *-WALD* pogué ser la terminació *-BAD'*, que també fou productiva en germànic (23 noms + onze fem. *-bada*, en Först.), compost, en efecte, registrat per Först., 1463, en la variant *Transubad*. En efecte en documents nostres veiem *Trasbadu* NP, en un doc. de Lavaix de l'a. 849 en data tan arcaica aquest *-bad* sense *l* ja mostra per si sol que això no ve de *-WALD* ni *-BALD* (Abadal, *P. i R.*, n.º 340). I en la forma provinient del cas compl. feble del germànic, bo i tornat NL, *Cat. Car.*, registra un 'puig' («*Poiu Transbadoni* o *vafoni*») en un doc. de 938, com afr. de l'alou de Matamala, al SO. de Ripoll, segons sembla en més d'un document (II, 63.22, 164.2, 179.13 i 17). Potser per contaminació amb *Trasballo-* en pogué resultar també un nom, copiat en les formes *Transvolós* (o *Transculos*) del comtat de Besalú, a. 982 (ib. 193.11).³

En el VII hi ha hagut, doncs, l'evolució fonètica

normal de *-d'* en *-g*, que ulteriorment passà a *-l* (com en *WAD/VADU* > *gual*, *fornal*, *Bernils* etc. Una evolució semblant de *-AD* germànic (i no *-ALD*) hem vist en *Torreneral*. El cognom *Traval* tan estès avui en cat. or. pot ser més aviat això que no *-WALD*.

Igual reducció de *-sv-* > *-v-* en altres noms cat. d'aquesta sèrie germànica: *Traver*, cognom tan estès (veg. article especial) i el NP *Trasovario* de què he donat cites, supra, per II. A l'art. *Traguany* en veurem uns altres (de *THRAS-WAN* o *THRAS-GUND*).

En la forma *Tarabald/Taravaus*, que hem vist en algunes de les mencions, devia haver-hi simplement anaptixi de *a* entre *t* i *r*, cosa que era inevitable en el V, imposada pel sistema sil·làbic de l'àrab; probablement també hi conduí l'ibèric, segons ens mostra el basc; anaptixi que, així com així es produeix en tants mots i ambients (cf. *TRANC* > *taranc*, amb dissim. i sufix: *talanguera*: *DECat* VIII, 701-703). I en aquest cas és possible que hi contribuïssin variants germàniques, com el *Tarwald* que he citat del S. x, en el qual es veu contaminació d'una altra arrel germànica *DAR-* també catalogada per Först.

1 ? Err. de còpia per *Bisgarro* 'Biscarri'? O per *Buixalo* 'Bóixols'? O per *Bin[g]amen* 'Benavent'?

2 Amb la quantitat que es pagà per refer els bacis d'aquesta renomnada font, abeurador de carrerada, a un tal Ripoll que era d'un home dels *Taravalls* de Morella. — 3 Inversemblants una i altra forma: errors de còpia per *Tra(n)sbaul(n)s* amb el canvi cat. *LD* > *yl*, com *caula* < *caldà*?

TARAVIL

Llogaret del Berguedà, uns 15 k. a l'Oest de Berga, ja prop del límit amb la Conca del Cardener; 50 hab., disseminats entorn de l'esgl. (1320 alt.); església fragània de la seva parròquia; terme agre. al mun. i parròquia de *Capolat*; és cap a l'extrem O. de l'encinglerada Serra dels Tossals, 1 h. a l'O. de *Capolat* i unes 2 h. al N. de *Tentellatge*. Bona descripció de *CATorras* (*Pir. Cat.* v, 257-8). Oit *trabil* (tirant a *tribil*) 1934, allí mateix i a *Tentellatge* (Exc. 217; *Ll. i*, 49); *trabil*, 1964, a Navès (xxviii, 14.19, 142.2). *Travil* és com ho posa l'*Enci. Ca.* i el mapa de la GGC (prov. Bna.) hi assenyala *Hostal de Trevil* i «roca de *Trevil*»; preferible, però, desestimar-ho a manera de pron. vulgar com *T(e)resa*, *t(e)ranyina*, *v(e)ritat* etc.

MENC. ANT. Només una, però ben venerable i autoritzada: 839: *Taravil*, a l'Acta C. *SdUrg.* i a la còpia del S. XII (ed. Pujol, 83).

ETIM. Segurament pre-romana, com ja digué *Meयर-Lübke* (*BDC* xi, 5); i més amplament en *Das Katalanische* (pp. 61-63), on diu més clarament «ibèric», però sense arribar a assegurar ni precisar-ho gaire més. Es guia sobretot pel paral·lisme amb *Isil*, que va també així en l'A. C. *SdUrg.*; en aquest ho comprova bé el fet de pertànyer al grup de *Isavarre/Isòvol/Ison/Isanta* etc.

Un nom antic, ben semblant, però en lloc diferent,